

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-14399437-622.02-5194236
Konu : (GÖRÜŞ) Yağmur Sularının
Uzaklaştırılması Hk.

06/12/2022

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi: tarihli ve sayılı yazı.

İlgi yazda özetle; ... Genel Müdürlüğü'nün Belediye Başkanlığına gönderdiği tarihli ve sayılı yazısı ile; 5393 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi hükmüne ve Sayıştay Başkanlığınca 2020 ve 2021 yıllarına ait denetim raporlarında belirtilen bulgulara istinaden, İlçelerine yapılan yağmur sularının uzaklaştırılmasına yönelik 2015-2016-2017-2018-2019-2020 ve 2021 yıllarını kapsayan harcamaların KDV dahil TL olduğunun belirtildiği, bahsi geçen miktarın 7 gün içerisinde yazıda belirtilen banka hesabına yatırılması ya da tarafından Belediyelerine her ay gönderilen çevre temizlik vergisi alacaklarından kesilmesi için yazılı muvafakat verilmesi, aksi takdirde yasal yollara başvurulmak zorunda kalınacağına bildirildiği, ancak 2560 sayılı Kanun, 5216 sayılı Kanun ve ilgili diğer mevzuatın incelenmesinde belediyelerinin yağmur sularının uzaklaştırılmasına ilişkin bir görevinin olmadığı, bu çerçevede yağmur sularının uzaklaştırılmasına ilişkin yatırımların hangi belediye tarafından karşılanacağı hususunda tereddüde düşüldüğünden Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere, 5393 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin (e) bendinde; *“Müktesep haklar saklı kalmak üzere; içme, kullanma ve endüstri suyu sağlamak; atık su ve yağmur suyunun uzaklaştırılmasını sağlamak; bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işletlendirmek; kaynak sularını işletmek veya işletlendirmek.”* hükmü,

5216 sayılı Kanunun Büyükşehir Belediyesinin görev ve yetkilerini düzenleyen 7 nci maddesinin (r) bendinde; *“Su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek, bunun için gerekli baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmek; derelerin ıslahını yapmak; kaynak suyu veya arıtma sonunda üretilen suları pazarlamak”* hükmü,

Büyükşehir İlçe Belediyelerinin sorumluluklarını düzenleyen aynı maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinde *“Kanunlarla münhasıran büyükşehir belediyesine verilen görevler ile birinci fıkrada sayılanlar dışında kalan görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak.”* hükmü,

Büyükşehir Belediyesinin giderlerini düzenleyen 24 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (d) bendinde; *“Her türlü alt yapı, yapım, onarım ve bakım giderleri”* hükmü,

Aynı Kanunun 28 inci maddesinde *“Belediye Kanunu ve diğer ilgili Kanunların bu kanuna aykırı olmayan hükümleri ilgisine göre büyükşehir ve ilçe belediyeleri hakkında da uygulanır.”* hükmü,

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 1 inci maddesinde *“İstanbul Büyük Şehir Belediyesinin su ve kanalizasyon*

hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gereken her türlü tesisi kurmak, kurulu olanları devralmak ve bir elden işletmek üzere İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

...
Genel Müdürlüğün hizmeti, İstanbul Büyük Şehir Belediyesinin görev alanı ile sınırlıdır. Ancak, şehrin yararlandığı su kaynaklarının korunmasına ilişkin hizmetler, büyük şehir belediye sınırları dışında da olsa bu kuruluş tarafından yürütülür. Ayrıca Cumhurbaşkanı anasistem ile ilgili başka belediye ve köylerin su ve kanalizasyon işlerini de bu Genel Müdürlüğe verebilir.

...” hükmü,

2 nci maddesinde; “İSKİ'nin görev ve yetkileri şunlardır:

a) *İçme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yer üstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve*

onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

b) *Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakılacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,*

c) *Bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyılarının ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesis kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak,*

d) *fıkrası Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,...” hükmü,*

Aynı Kanunun 25 inci maddesi “*Yağmur sularının uzaklaştırılması ile ilgili tesislerin yapılması veya bu tip tesislerin işletilmesi, gerekli harcamalar ilgili belediyelerce karşılanmak şartıyla İSKİ tarafından yerine getirilir. Bu tesislerin yapılması veya işletilmesine ilişkin harcamalar tarifelere dahil edilemez.*” hükmü,

Aynı Kanunun ek 5 inci maddesi “*Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır.*” hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan; 2560 sayılı Kanun 20/11/1981 tarihinde kabul edilmiş ve 23/11/1981 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 2560 sayılı Kanun uyarınca İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (İSKİ), İstanbul Belediyesinin su ve kanalizasyon hizmetlerini yürüten, görev alanı İstanbul Belediyesi görev alanı ile sınırlı olan ancak kanunda gösterilen usulde Bakanlar Kurulu Kararı üzerine hizmet alanına alınan başka belediye ve köylerin de su ve kanalizasyon hizmetini yürüten bir idare olup Valinin gözetim ve denetiminde İstanbul Belediyesi ile koordineli çalışan müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur. Ayrıca Kuruluşun genel kurulu, çoğunluğu merkezi idare temsilcilerinden oluşan kişilerden oluşmakta olup belediyenin temsilci sayısı azınlıkta kalmaktadır. Bu çerçevede İSKİ, İstanbul ilinin su ve kanalizasyon hizmeti ihtiyacını gidermek üzere kurulan ve merkezi idarenin

taşradaki bir uzantısı olarak çalışan dolayısıyla hizmet verdiği alandaki belediyelerden bağımsız bir kuruluş olarak değerlendirmek mümkündür.

İSKİ Kanunu yürürlüğe girdiğinde 1580 sayılı Kanunda su ve kanalizasyon ile ilgili hükümler Kanunun 15 inci maddesinin yirmibeşinci fıkrasındaki “su getirtmek, suları sıhhi ve temiz tutmak” ile yirmialtıncı fıkrasındaki “Belediye hududu dahilindeki müşterek bağ, bahçe, tarla ve bostanların müşterek su kanallarını temizlettirmek” ve “Bahçe, tarla, bostanların ve umumi yerlerin su birikintilerini kurutmak ve kurutturmak, umumi ve hususi havuzların sularını şartlara uygun surette vakit vakit değiştirmek ve tazelettirmek” hükümleri ve otuzikinci fıkrasındaki “lağım ve çukurlarını inşa ve tamir etmek ve ettirmek” hükmü ile sınırlı olup 2560 sayılı Kanun, 1580 sayılı Kanunun İstanbul için yetersiz gelen hükümleri ve hizmet sunum yöntemleri bakımından geliştirilen bir çözüm yöntemi olarak ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla, İSKİ Kanununun 25 inci maddesindeki “ilgili belediyeler” ifadesi başta İstanbul Belediyesi olmak üzere ve Kanunun 1 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca İSKİ hizmet alanına alınan diğer belediyeleri ifade etmektedir.

Mezkûr Kanun yürürlüğe girdiğinde Anayasamıza göre büyükşehir belediye sistemi bulunmamakta ve İstanbul ili dâhil tüm illerdeki belediyeler 03/04/1930 tarihli ve 1580 sayılı Belediye Kanunu hükümlerine tabi olarak hizmet görmekte olup bu çerçevede 2560 sayılı Kanun, 18.10.1982 tarihli ve 2709 sayılı Anayasamız yürürlüğe girene kadar esaslı değişikliğe uğramadan uygulanmıştır. Daha sonra sırasıyla 08/03/1984 tarihli ve 195 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve 27/06/1984 tarihli ve 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun yürürlüğe girmiş ve 2560 sayılı Kanunda esaslı değişiklikler yapılmıştır.

Bu çerçevede İSKİ'nin yapısı değiştirilmiş ve İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı bir kuruluş haline getirilmiştir. Ancak yapılan değişiklikler genellikle idari anlamda olup sair hususlar ve özellikle görevler bakımından esaslı bir değişiklik yapılmamıştır. 2560 sayılı Kanun, öncelikle İstanbul Belediyesi sınırlarında daha sonra 3030 sayılı Kanun ile belirlenen Büyükşehir Belediyeleri sınırlarında daha sonra 5216 sayılı Kanun ve 6360 sayılı Kanun ile belirlenen Büyükşehir Belediyeleri sınırlarında uygulanmıştır.

Yukarıda yer alan hükümlerin değerlendirilmesinde;

Büyükşehir belediyesi sınırları içinde; su, kanalizasyon (atıksu), derelerin ıslahı ve yağmur suyunun uzaklaştırılması hususunda her türlü hizmeti yürütmek, bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işletmek büyükşehir belediyeleri ile su ve kanalizasyon idarelerinin görevleri arasında olduğu, bu konuda ilçe belediyelerinin herhangi bir görev, yetki ve sorumluluğu bulunmadığı, Su ve Kanalizasyon İdareleri ve Büyükşehir Belediyelerinin görevlerinin kanunda açıkça zikredildiği, bu kapsamda alt yapı hizmetleri ve yağmur sularının uzaklaştırılmasına ilişkin görevlerin sırasıyla Büyükşehir Belediyesi ile Su ve Kanalizasyon İdarelerinde olduğu,

Öte yandan, 2560 sayılı Kanunun 25 inci maddesinde yer alan “ilgili belediyeler” ibaresi bakımından Kanunla kendisine herhangi bir görev verilmeyen büyükşehir ilçe belediyelerinin sorumlu tutulmasının mümkün olmayacağı, 2560 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte cari olan hükümlerin de incelenmesinden İSKİ'nin muhatabının öncelikle İstanbul Belediyesi olmak üzere İstanbul ilinde kendi sınırları içinde İstanbul Belediyesi ile Bakanlar Kurulu Kararı ile hizmet alanına eklenen diğer belediyelerin olacağı, bununla birlikte 5216 sayılı Kanun ile İstanbul Büyükşehir Belediyesi sınırları içindeki ilçe belediyelerinin anılan hizmetlere ilişkin hiçbir hizmeti yürütme yükümlülüğünün bulunmaması, yine 6360 sayılı Kanun ilçe

belediyelerinin hizmete ilişkin tüm taşınır ve taşınmaz malları ve personeli ile hak ve yükümlülüklerini su ve kanalizasyon idarelerine devretmeleri nedeniyle sözü edilen 25 inci maddedeki “ilgili belediyeler” ibaresinin büyükşehir ilçe belediyeleri için uyarlanmasının mümkün olmayacağı

Değerlendirilmektedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür

Dağıtım:

Gereği:

..... Belediye Başkanlığına

Bilgi

..... VALİLİĞİNE

(Çevre, Şehircilik ve İklim
Değişikliği İl Müdürlüğü)